

Nr 488

Av herr Nilsson i Gävle m. fl., om avbrytande av arbetet med Viggen-projektet.

(Lika lydande med motion nr 390 i Första kammaren)

Vårt lands totala försvarskostnader slutar, enligt riksstatsförslag för 1967/68, på den väldiga summan av 5 820 miljoner kronor. 90 procent av denna summa går till det militära försvaret. Mot bakgrunden av denna mångmiljardsumma har den valda försvarsberedningen att ta ställning till eventuella framtida försvarskostnader. Att svårigheterna är särskilt stora framgår av försvarsberedningens skrivelse av den 15 december 1966, där ordföranden i försvarsutredningen anmält att utredningen inte kan lämna något underlag för beslut vid 1967 års riksdag angående försvarskostnaderna för budgetåret 1967/68. Ytterligare utredningar behövs för ställningstagande till de framtida försvarskostnaderna.

Försvarsutredningens försening har sålunda tvingat regeringen att, utan tillgång till en ingående utredning rörande försvarets behov för budgetåret 1967/68, föreslå en utgiftsram för de militära kostnaderna som i stort motsvarar innevarande års utgiftsnivå. Undertecknade motionärer finner detta icke tillfredsställande. Sålunda framhölls redan 1965 i motion nr 882 i Andra kammaren i samband med fortsatta anslag för utvecklingsarbetet med system AJ 37 Viggen att forsknings- och typarbetet för AJ 37 har med visshet bedrivits mycket energiskt men det har uppenbarligen inte skett med tillbörlig hänsyn till andra faktorer som också måste beaktas; dit hör frågan om det internationella läget nu präglas av sådana förhållanden att det finns anledning att påskynda den nu aktuella upprustningen. Vi uttalade redan då den meningen att det för vårt land och vårt folk vore bäst med uppehåll beträffande det fortsatta arbetet på system AJ 37 och att försvarsutredningens synpunkter inväntades. Vi vann icke kammarens bifall för detta vårt förslag.

I dag två år senare framstår det med ännu större klarhet att projekt av mera långsiktig karaktär och där man har att förvänta betydande kostnader icke kan få fortsätta enbart av den anledningen att man redan tidigare givit anslag till projektet. Att utan en ingående utredning och utan att allsidigt informera riksdagens ledamöter fortsätta på den vägen strider också mot försvarsministerns direktiv till 1964 års försvarskostnadsutred-

ning, där statsrådet anför följande mening: »Det är enligt min mening angeläget att undersöka i vad mån det för närvarande sker en tillfredsställande redovisning av insatser, resultat och — som följd därav — effektivitet inom olika områden av försvarsverksamheten samt, där så icke är fallet, huruvida nya metoder kan införas som medger en dylik redovisning». Till 1965 års försvarsutredning anförde statsrådet Sven Andersson till direktiven följande: »Vid utformandet av sina förslag i fråga om krigsmaktens och civilförsvarets omfattning och kostnader skall utredningen söka klarlägga de ekonomiska konsekvenserna och ta hänsyn till de ekonomiska förutsättningarna.»

Enligt uppgift har det s. k. Viggen-projektet redan slukat cirka en miljard kronor, och flygplanstypen Viggen beräknas kosta tio miljoner kronor per plan. Siffrorna har astronomisk karaktär. Man måste fråga sig om riksdagen kan vara beredd att i ett läge där försvarsutredningen säger sig behöva ytterligare utredningar för ett ställningstagande för sin del biträda regeringen och de militära myndigheternas krav att forsknings- och typarbetet på system AJ 37 Viggen, vars effektivitet och vars slutliga kostnader ingen f. n. med någon större bestämdhet kan uttala sig om, verkligen kan få fortsätta.

Regeringens redan nu mycket blygsamma och försiktiga ställningstagande till nästa budgetårs försvarskostnader ger flygvapenchefen ingen ro. Denne har redan låtit förstå att det kanske över huvud taget inte är värt att fullfölja Viggen-projektet. På det har försvarsministern redan svarat att projektet skall fullföljas.

Enär Viggen-projektet har sådan storleksordning och är ett betydande kostnadskrävande projekt borde det sättas in i den sittande försvarsutredningens arbete och sålunda inbakas i de ekonomiska konsekvenser som utredningen har att beakta vid fördelningen av de samhällseliga resurserna.

Åberopande vad här anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att allt forsknings- och typarbete, som är förknippat med system AJ 37 Viggen, måtte avbrytas.

Stockholm i januari 1967

Henning Nilsson (k) Gustav Lorentzon (k) Gösta Andersson (k)

Gunvor Ryding (k) Sven Hector (k)
